

حيات

میانہ دانشا میانہ... ریاضہ راہا ہرورہ حیات فانالم!...
- نیچہ -

ادارہ مرکزی :

آنقرہ دہ ، استانبول جادہ سندہ آنقرہ
معارف امینلکی پائندہ کی دائرہ

استانبول بوروسی :

استانبول دہ ، باب عالی جادہ سندہ وسیلی پرشہ
ادارہ خانہ سی داخلندہ کی دائرہ
تلفون : ۳۶۰۷

نسخہ سی ہربرہ ۱۰ غرورہ

سنہ لکی پوستہ ایلہ ۵ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار) .

اپونہ واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسی
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آنقرہ مرکزیدر .

صافی : ۷

آنقرہ ، ۱۳ کانون ثانی ، ۱۹۲۷

۱ نجی جلد

مصاحبہ

مملکتیزک خصوصی وضعیتی

مملکتیزک یالکز احتیاجہ باقائلر تورکیہ نک دیگر متمدن مملکتلر سویہ سنہ چیقاییلمنی ومدنیت طامندہ اولک صفدہ بولونماسنی چوق مشکل کورہ بیلیرلر . حقیقہ تورک انتباهنک کچ اولماسی یوزندن مملکتیزک غربک متمدن ملتارندن چوق کریدر . فقط بووضعیت انقلابک قلبلرہ یرلشدیر . دیکی مفکورہ نک تحقق ایتہ سنہ مانعیدر؟ عیجا بونقصائلر تورکیہ نک قیصہ برزماندہ مدنی طامک الک یوکسکلری آراسندہ بولونماسنی منع ایدہ جک قادار اہمیتلیمیدر؟ اگر تورکیہ نک یالکز نقصائلرینہ باقیلیرسہ ، اگر برملتک حیاتی قدرتی ہیچ حساب ایدیلیرک معین ترقی مرحلہ لرندن تدریجاً و میخانیکی بر طرز دہ کچہ جکنہ اینانیلیرسہ اووقت آنجق پک اوزون زمان صوکرہ بوکونی مدنی مملکتلر سویہ سنہ کلہ بیلہ جکمزہ قانع اولقلغیز ایجاب ایدہر . بو مدت ظرفندہ مدنی عالم دہا ایلہرلہ مش اولاجقندن بزم اولنلرک سویہ سنہ یوکسکہ مز چوق کوچ عد ایدیلہ بیلیر . حالبوکہ مدنی وسائط اعتباریلہ کری اولان تورکیہ بعض نقطہ لردہ سریع بر تکامل ، قوتلی ترقی حملہ سی کوسترہ بیلیمک غایت مساعد بر موقعہ در . برکرہ ، غربک اجتماعی تکاملدہ دائما مجادلہ ایتدیکی قوتلی بر آریستوقراسی و قلہ ریقال صنف بوکونیکی تورکیہ دہ موجود دکدر . ہلہ انقلاب قرون وسطائی تشکیلاتی اورتادن قالدیردقن

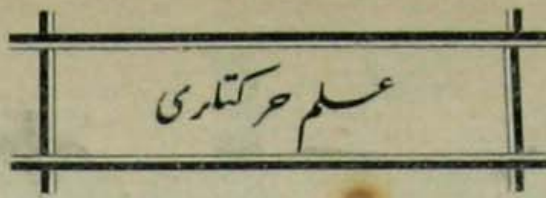
صوکرہ بوکبی موانعک ترقی حملہ لرینہ انکل اولماسنہ احتمال یوقدر .

حالبوکہ غرب مملکتلرینک پک چوغی بوقوتلرہ مجادلہ ایتہک حالاً بیلہ مجبور اولویورلر . بونک برمثالی کورمک ایچون فرانسز مطبوعاتنک معارف خصوصندہ کیریشدیکی مناقشہ یہ باقق کافیدر . ہر ییو قایینہ سی واونی استخلاف ایلہن حکومتلر فرانسدہ سنہ لردنبری موضوع بحث ایدیلن «تک مکتب École unique» سیستہ منہ دوغرو کیمک ایچون قطعی تدبیرلر آلمق ایستہ یورلر . بونک ایچون لیسہ لرک ابتدائی صنفلرلہ دیگر ایلک مکتبلرک پروگرامنی توحید ایدیور ، لیسہ لرک بو صنفلرینہ انتخاب ایدیلن معلملردہ ایلک مکتب معلملرینک اوصافی آرامغہ قرار ویریورلر؛ ایلک مکتبلردن چیقان طلبہ دن مستعد اولانلرینک تالی تحصیلی تعقیب ایدہ بیلملرینی قولایلاشدیرمق ایچون تدبیرلر اتخاذ ایلہمک ایستہ یورلر؛ مسلک مکتبلرینہ ، یوکسک ابتدائی لیرہ École primaire supérieure کیومش اولانلردن لیسہ تحصیلی تعقیبہ قابیلیتی اولانلرک بو مکتبلرہ کچہ بیلیمنی ، ہانکی صنف خلقہ منسوب اولورسہ اولسون ذکائی معلملری طرفندن تصدیق ایدیلن چوجوقلرک عالی تحصیل کورہ بیلملرینی تأمین ایلہ یورلر . تک مکتب سیستہ منہ دوغرو آتیلان بو خطوہ اوزون مجادلہ لری ، مناقشہ لری دعوت ایدیور . نہ ایچون؟ چونکہ فرانسدہ حالاً بوتون وطنداشلا ایچون مساوی ولادینی تربیہ یی قبول ایتہن وچوجوقلری دولت طرفندن تعین اولونان مربیلرہ تودیع ایلہمک ایستہ منہ بر صنف وار . بو صنف قوتی آریستوقراسیدن وکلیسا

تلقیناتندن آلیور . تورک ملتی ایسہ تماماً دہ موقرات برملت اولدینی ایچون بوتدبیرلر ہیچ برمانعہ یہ اوغرامق سزین تطبیق اولونایلیور . دیمک کہ مثلاً تربیہ ساحہ سندہ دیگر ملتارک اوزون بر مجادلہ ایلہ اللہ ایتدکلری نتیجہ یی بز قوت صرفنہ لزوم کورمک سزین استحصال ایدہ بیلورز .

تورکیہ نک دیگر ممتاز وضعیتی دہ دولت قوتنہ انکل اولاییلہ جک قوتلی اقتصادی زمرہ لرک تشکل ایتہ مش اولماسیدر . غرب دہ موقراسیلری اولجہ اقتصادی حیاتدہ ناظم اولق وظیفہ سنی «دولت ایشی» عدا ایتدکلری ایچون اورادہ یکدیگریلہ دائما مجادلہ حالندہ بولنان اقتصادی زمرہ لر تشکل ایتہش ، بونلردن قوتلی اولانلر سیاسی قدرت قارشیسندہ مانعلر احداث ایلہ بیلہ جک بر موقع آلمشلردر . اونک ایچون حکومتلر اجرا آتندہ بوقوتلرک دہ مختلف تأثیرلرینہ معروض قالمقدہ درلر . تورکیادہ حکومت قوتنہ انکل اولاجق اقتصادی قدرتلردہ یوقدر . تورکیہ جہوریتی بو کون غرب دہ موقراسیلرینک تجربہ سندن استفادہ ایدہ بیلہ جک موقعہ در . بناء علیہ مختلف اقتصادی زمرہ لر آراسندہ ناظم اولق وضعیتی دائما محافظہ ایلہ بیلیر ، دولتک سیاسی قدرتی کسر ایلہ جک قوتلرک تشکلنہ میدان ویرمک سزین اقتصادی ترقی یی تأمین ایدہ بیلیر .

خلاصہ غرب دہ موقراسیلرینک تکاملنہ مانع اولان صنفلر تورکیہ دہ بولونمادینی ایچون تکامل یولندہ کوسترہ جکمز سریع حملہ لرک موفقیاتلہ نتیجہ لیمسی دائما ممکندر .

منور قارشيسنده «تاريخ»

شكيب بىك «تاريخ قارشيسنده منور» نى ابتدا اوجاقده ديكلمشدم ؛ ايكنجى دفعه ينه بويوك بر ذوق ايله «حيات» صحيفه لرنده اوقودم . فلسفه جى آرقاداشمك «تاريخ» و حتى «اجتماعيات» حقنده كى نقطه نظرلى ، بر طرفدن ، لزومندن چوق فضله «شبه» و «تردد» لرله دولو ، ديكر طرفندن ده مثلاً «تاريخ» ك ماهيتى و غايه سى حقنده - بويوكنى تاريخچى لرك آنجا ق حيرتله قارشىلا بچقلى - برطاقم

داغنيق سطرلر

يدى ويره ن گلمدن آلماسه روحم آشى
بريابانى چيچكم ، قوقلانيلماز ، طاقيلماز .
اونه اينجه بر يوزكه قىلار ق باقىلماز ،
اون بش ياشنده ... دوشون ، كرم : اصلى نك ياشى !

برمزاره آتيلان بردسته چيچك كى
قلمده يانان آتش بر باقىشدن يادكار .
ديمك نيم عمر مده كچيرمك بر بهار ،
كومولديكم تربيه بر نور اينه جك كى ...

ناصل قيشى بىك رسه تىپلر ، فیرطنه لر ،
بوقره سودا نى آخر عمر مده صادى .
قارايين داغلر كى بيم بىكزم آغاردى .
أى اوغلنى بوردده قربان ويره ن آنالر !

بلكه نيم ده واردى جوشغون اندين بر چاغم :
دالغهلردن كوپوره ن ، چالقالانان بر عمان ...
دالغهلر كلدى ، كچدى ... فقط بونى هر زمان
ياچين برقاي كى باغرمده دوياچاغم .

فاروق نافر

اسنادلرله مالامالدر . «تاريخك فتوالرينه قالمه يدق ،
عجابه چى بر شيته دوقونه بيليرميدك ؟» سؤالن اورتيه
آنان شكيب بىك ، آكلاشيلوركه «تاريخ» ي
«ماضينك هيچ بر مؤسسه ن ال سوردورمه مك
ايشه يان» مرجع بر «فتوا امينى» شكلنده تصور
ايتكده در . اكر بويله ايه ، مقاله سنك باشنده ،
ناصل اوليورده تاريخك بويوك اهميتنى ، «نه اولديغى
بزه ايضاح ايدمك عنصرلرى آنجا ق تاريخدن
آلايله جكمزى» سويلور ؟ اكر بويله ايه ،
مرجع ، عنعنه پرست بر فتوا امينندن كنديليرنى
اوكره مك ذلتنه غرب ملتلى حالا ناصل تحمل

تورك ملتلك استقلال ظفريله آرتيق تماماً
مثبت حاله كلن «حياتى قدرتى» ده بوامكانك
بهمه حال تحقق ايله جكنه اينانق ايچون كافيدر .
يالكز مى ومدنى مفكوره مزه اك قيصه يولدن
وارا بيلمكلكمز ايچون بالخاصه منور زمردده
ملتلك حياتى قدرته ايمانندن تولد ايله ين بر
«فعاليت حرصى» ، «شدتلى براراده» لازمدر .
هيچ شبهه يوق كه هر جمعيتده اوكره كيتمك
وخلق كتله سنك يورويه جكى يولى تنوير ايله مك
وظيفه سى منور زمرديه ترتيب ايدم . تورك
كنجلكنك بووظيفه نى قوتله يابايلمه سى ايچون
برطرفدن ملتلك ترقى يولنده حمهلرده بولوناچق
قدرته مالك اولديغه اينانماسى ، ديكر جهندن
جمعيتك خصوصيتليرنى كورمه بيله جك قابليتده
اولماسى اقتضا ايدم .

مع التاسف منور كورون برطاقم كيمه لر
واردركه اك هيچانلى دقيقه لرده اجتماعى حياتمزه
قارشى لاقيد قالدقلى ايچون عادتا تورك ملتلك
يابانچيسى اولمشلردر . بونلر كاه ماضيدن مثاللر
كتيره رك تورك ملتلك ترقى عشقنه قارشى شبهه لى
بروضعيت آليرلر ، دائماً بدين كورونورلر ، كاه
غرب مؤلفلرندن شو ويابونك كتابندن ياكليش
اكلا دقلى برسطرى ، برصحيفه نى اوكره سوره رك
توركيه ايچون موضوع بحث اولمايان موهوم
مسئله لردن ، مشكللردن بحث ايلرلر . بونلرى
مملكتنى هيچ بيلمه ين بر آدام تلقى ايدىكز ، اوليله ديكله -
ييكز . كنجلكك حصاره برى ، بىك برمشكلات
ايچنده استقلالنى قورتارمق ايچون اك يوكسك
حمهلرلى افاده ايله ين استقلال داستانى اولمايدير .
اوقودقلى كتابلر ، مثبت علملر اونلرده
مملكتنى تدقيق ومشاهده ايچون قابليت حاضر -
لاماليدر . مثبت علم انسانه محيطنى مشاهده
وتجربه قابليتنى ويرر ، نصلر تلقين ايتمز . مملكتنى
ملى حادثه لرى مشاهده قابليتنده اولمايانلرك ، محيطك
خصوصى وضعيتليرنى كورمه ينلرك دماغلرنده
حقيقى علمده ايز بيراقامشدر .

محمد امين

ايدىيورلر ؟ ... ايشته برطاقم سؤالركه ، «تاريخ»
قارشيسنده منور «بونلرك جوانى ويرميور ؛ لكن
مقاله ده باشدن باشه حاكم اولان روح ، «تاريخ»
قارشى صريح بر اعتمادسزلقدن عبارتدر . فى الحقيقه ،
اونى بر «ارتجاع منبى» اولارق تلقى ايتدكدن سوكره ،
حقنده بوقدر «حسن نظر» بيله مك دى فضله بر
نزاكت اوليور ... يالكز ، فلسفه جى آرقاداشم شو
جهتنى تأمين ايتك ايشه رمكه ، «تاريخ» هيچ بر زمان
«نقلجى» و «فتوا جى» بر مرجع ، برعننه پرست
دكلدر . تاريخه استناداً «مرتجعانه» ويا «محافظة كارانه»
نظريه لر قوران بعض سياستجى مورخلر وارسه ، هيچ
مورخ اولادىنى حاله ، مرتجعانه سياست سيسته ملرى
قوران فيلسوفلرده مبدولدر . حالوكه ينه تاريخچيلر
آراسنده اك مفرط انقلابجى نظريه لر قورانلرده صيق
صيق تصادف اولونه بيلير .

«تاريخ» ، اون دوقوزنجى عصر طرفنده جداً
عقللره حيرت ويره جك بر انكشاف كوسترمشدر .
«مثبت علملر» لك اصوللردن فوق العاده استفاده
ايدمرك ، كندى سنك مختلف شعبه لرى حقنده اك
صاغلام و دقيق اصوللر ، اك اينجه تدقيق وتفحص
طرزلى وجوده كتيره ن «تاريخ» ، اتوغرافى
و احصائياتله برلكده ، دونكى و بويوكنى انسان
جمعيتليرنى طائيفه لرى ايچون مالك اولديغى مازاشليجه واسطه در .
آنجا ق او تدقيقاتك تكملى سايه سنده اجتماعى علملر
تأسس ايدم بيله جكدر . اون دوقوزنجى عصرده تاريخك
انكشافه سببت ويره ن ديكر بر مهم عاملده ،
مليتپرورلك جريانلرينك بو عصر انساننده كى مترايد
اهميتى اولمشدر . «يان جرمانيزم» و «پان سلاويزم»
جرمن و اسلاو تاريخچيلرينه بك چوق مديوندر .
ايشته بويوكى مختلف عامللر تأثيرى آلتنده اون دوقوزنجى
عصرده بويوك بر انكشافه مظهر اولان «تاريخ»
آرتق «علمى» بر ماهيت آلمش ، واسكى «نقلى»
شكلندن قورتولان «آكلايجى» و «تركيبى» بر
حاله كلكشدر . تاريخى يالكز «نقلى» ماهيتده كوسته روب
آكلايجى قى و تركيبجى ك خاصه لر نى فلسفه يه تخصيصى ايتكله ،

شكيب بىك بويوكنى تاريخه قارشى بويوك برحقسزلق باعشدر .
بويوكنى مدلوليله «تاريخ تدقيقاتى» ، آنجا ق
مدنى ، سربست ، متعصبانه و عنعنوى كوروشلردن
آزاده محيطلرده يابايليلير ، و آنجا ق ، مثبت علملرك
اصوللريله استيناس ايتمش ، تحليل و تركيب خاصه لر نيه
تماميله مالك معاصر دماغلر بونى يابه بيلمك قدرته
مالك اولورلر . بو نقطه نظرندن ، شو صوك انقلاب
سنه لر نيه كلنجيه قدر مملكتمزده سربست تاريخ
تدقيقاتى ياقى امكانسزدى ديه بيليرز : دين تاريخى
حقنده تدقيقاتده بولونان بر عالم تصور ايدىكزكه ،
هرهائى دينى «معين بر جمعيتك اجتماعى محصولى
اولارق» كوسترمه سين واونى مطلقا كوكدن اغش
عد ايتكه مجبور اولسون . ايشته بزم اسكى جزا
قانونمز بويله سربست ، علمى بر طرز حركتنى ماده
جزالدير ييور ، و «دينى تحكم» سربست تفكره
امكان براقيوردى . بويله بر مملكتمده يوزلرجه
«وقعه نويس» يتشه بيلير ؛ لكن برتك «مورخ»
يتشه م . اسكى مؤسسه لرك قيله خطا كتيرمه نى جنابت
صايان و ماضيدن قالان هر شيته قدسيت عطف ايدن